Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17563

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE), ça?da? ki?ilik psikolojisinin temelini olu?turan Be? Faktör Ki?ilik Modeli (Big Five) çerçevesinde, Türk kültürüne özgü ki?ilik özelliklerini ölçmek amac?yla Oya Somer ve arkada?lar? taraf?ndan geli?tirilmi? kapsaml? bir ki?ilik envanteridir. 2004 y?l?nda yay?mlanan bu ölçek, 5 temel faktör alt?nda organize edilmi? 17 alt boyutu ölçen toplam 220 maddeden olu?maktad?r. 5FKE, hem akademik ara?t?rmalarda hem de uygulamal? psikoloji alanlar?nda bireylerin temel ki?ilik boyutlar?n? derinlemesine analiz etmeyi ve bu boyutlar?n davran??larla ili?kisini incelemeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri, 5FKE, Be? Faktör Modeli, Ki?ilik Ölçümü, Oya Somer, Türk Kültürü, Psikometrik Geli?tirme, Envanter.

Yazarlar

Oya Somer, Mustafa Korkmaz, Ay?en Tatar.

Amaç

5FKE'nin temel amac?, uluslararas? alanda kabul gören Be? Faktör Ki?ilik Modeli'nin temel boyutlar?n? (D??adönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Denge/Nevrotizm ve Deneyime Aç?kl?k) Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu envanter, Türk kültürel ba?lam?na uygun maddeler kullanarak modelin evrenselli?ini test etmeyi ve yerel ki?ilik yap?s?n? ortaya koymay? amaçlam??t?r.

Ölçek, sadece genel faktör seviyesinde de?il, ayn? zamanda her bir faktörün alt?nda yer alan daha spesifik **17 alt boyut** (faset) seviyesinde de ayr?nt?l? bilgi sunarak, ki?ilik yap?s?n?n daha nüansl? bir analizini sa?lamaktad?r. Bu derinlik, özellikle klinik te?his, personel seçimi ve kariyer dan??manl??? gibi uygulamal? alanlarda yüksek öngörü gücü sunar.

Yap?sal Çerçeve

Ölçülen yap?, ki?ili?in be? temel boyutta özetlenebilece?i varsay?m?na dayanan **Be? Faktör Modeli**'dir. 5FKE, bu modelin kuramsal çerçevesine sad?k kalarak, her bir ana faktörün alt?ndaki davran??sal, duygusal ve bili?sel e?ilimleri ölçer. Envanterin ölçtü?ü be? ana faktör ?unlard?r:

D??adönüklük (Extraversion): Enerji, pozitif duygular, giri?kenlik ve d?? dünyadan uyar?m arama e?ilimi.
Uyumluluk (Agreeableness): Ba?kalar?na kar?? ?efkatli, i?birlikçi ve güven duyma e?ilimi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sorumluluk (Conscientiousness): Düzenli, görev odakl?, planl? ve öz disiplinli olma e?ilimi.
Duygusal Denge (Neuroticism): Kayg?, dü?manl?k, depresyon ve k?r?lganl?k gibi olumsuz duygular ya?ama e?ilimi (Genellikle dü?ük puan, yüksek duygusal dengeyi gösterir).
Deneyime Aç?kl?k (Openness to Experience): Hayal gücü, sanatsal ilgi, entelektüel merak ve yeni fikirlere aç?kl?k.

220 maddelik envanter, her bir ana faktörün alt?nda yer alan 17 alt boyutu ölçerek, temel faktörlerin bile?enlerini ayr?nt?l? olarak analiz etme imkan? sunar. Bu faset yap?s?, ölçülen yap?n?n kapsaml?l???n? ve ay?rt edicili?ini art?rmaktad?r.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi aç?kça listelenmemi? olsa da, 5FKE'nin geli?tirme çal??mas? (2004) kapsam?nda kapsaml? psikometrik analizler yap?lm??t?r. Ölçe?in **yap? geçerli?i**, Türk örnekleminde beklenen be? faktörlü yap?y? do?rulamak amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, maddelerin ilgili olduklar? faktörlere yüksek yük verdi?ini göstermi?tir.

Ayr?ca, 5FKE'nin **yak?nsak geçerli?i**, uluslararas? alanda kabul görmü? di?er Big Five ölçüm araçlar? ile korelasyonlar hesaplanarak test edilmi?tir. Bu çal??malar, envanterin teorik olarak ölçmesi beklenen ki?ilik yap?lar?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve Türk kültürüne özgü nüanslar? yakalad???n? kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Geli?tirme çal??mas?nda, 5FKE'nin güvenirlik kan?tlar?, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test yöntemleri kullan?larak sa?lanm??t?r. ?ç tutarl?l?k analizlerinde (Cronbach Alfa katsay?s?), hem 5 ana faktör hem de 17 alt boyut için genellikle yüksek düzeyde katsay?lar elde edilmi?tir. Bu durum, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? ki?ilik boyutunu ölçtü?ünü göstermektedir.

Ölçe?in **test-tekrar test güvenilirli?i** çal??malar?, bireylerin ki?ilik skorlar?n?n zaman içinde stabil kald???n? ve envanterin ölçümlerinin kararl? oldu?unu göstermi?tir. Bu yüksek güvenilirlik de?erleri, 5FKE'nin hem ara?t?rma hem de uygulama ba?lam?nda güvenilir bir araç oldu?unu do?rular.

Faktör Analizi

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin psikometrik temeli, Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleriyle kurulmu?tur. Analizler, 220 maddenin, teorik olarak öngörülen 5 temel faktör (Birinci Derece Faktörler) ve bu faktörlerin alt?ndaki 17 faset yap?s?n? (?kinci Derece Faktörler) net bir ?ekilde destekledi?ini göstermi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?lan analizler, model uyum indekslerinin güçlü oldu?unu ve faktör yüklerinin yüksek oldu?unu rapor etmi?tir. Bu hiyerar?ik yap?, envanterin hem geni? kapsaml? ki?ilik özelliklerini hem de bu özelliklerin spesifik bile?enlerini ba?ar?yla ay?rt edebildi?ini kan?tlar. Bu faktör yap?s?, **Big Five Modeli**'nin Türk örnekleminde geçerlili?ini destekleyen önemli bir kan?tt?r.

Enstrüman Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Türkçe orijinal bir geli?tirme ve uyarlama çal??mas?d?r).

Format: Kendini De?erlendirme Envanteri (Self-Report Inventory).

Language Available: Türkçe.

Population Group: Yeti?kinler ve ergenler.

Age Group: Genellikle 16 ya? ve üzeri.

Population Details: Üniversite ö?rencileri ve geni? bir genel yeti?kin popülasyonu kullan?larak geli?tirilmi? ve normlar? olu?turulmu?tur.

Test Methodology: 5 veya 7 noktal? Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?larak yan?tlan?r. Yan?t seçenekleri genellikle "Kesinlikle Kat?lm?yorum"dan "Kesinlikle Kat?l?yorum"a uzan?r. Uygulama süresi, madde say?s?n?n fazlal??? nedeniyle yakla??k 30 ila 45 dakika sürebilir.

Anahtar Kelimeler

Ki?ilik Psikolojisi, **Be? Büyükler**, Türkçeye Uyarlama, Psikometrik Özellikler, 17 Alt Boyut, Yap?sal Analiz, D??adönüklük, Nevrotizm.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il (Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir).

Affiliation Email addresses: osomer@edebiyat.ege.edu.tr (Sorumlu yazar Oya Somer'e aittir).

Correspondence Address: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, ?zmir, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2004 (Yay?n y?l?).

?zinler ve Ücret: Envanterin sorumlu yazar? Oya Somer'dir. Akademik ve ticari olmayan ara?t?rmalarda kullan?m için yazarlarla ileti?ime geçilmesi ve izin al?nmas? gerekmektedir. Ticari

ARABPSYCHOLOGY.COM

uygulamalar için ayr? bir ücretlendirme veya izin süreci söz konusu olabilir.

PDF Durumu: Orijinal kaynakta PDF ba?lant?s? bulunmamaktad?r.

Kaynaklar

Somer, O., Korkmaz, M. ve Tatar, A. (2004). *Kuramdan Uygulamaya Be? Faktör Ki?ilik Modeli ve Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE)*. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Yay?n No: 128, ?zmir.

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Orijinal kaynak materyalinde, ölçek maddelerinin tamam? listelenmemi?tir. Ancak envanterin yap?sal özellikleri ?öyledir:

Toplam Madde Say?s?: **220 madde**
Temel Faktör Say?s?: **5 temel faktör**
Alt Boyut (Faset) Say?s?: **17 alt boyut**

ARABPSYCHOLOGY.COM